

တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ NCEA (အဲၣ်နံၣ်အံၣ်အ့ၢ်) အဂ့ၢ်အကျိၤလၢမိၢ်ပၢ်တဖၣ်အဂီၢ်

NCEA စံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်?

NCEA န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တခါလၢအဘၣ်ပးဒီးတၢ်ထီၣ်ဖိတဖၣ်လၢ New Zealand (နယူဇီလန်) ကီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ။

NCEA အခီပညီန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ National Certificate of Educational Achievement (ထံကီၢ်အလံာ်အုၣ်သးလၢအဘၣ်ပးဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်လဲၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်)ဒီး Level (တၢ်အပတီၢ်) အိၣ်ဝဲသၢပတီၢ်- တၢ်အပတီၢ်တၢ်ခံၣ်ဒီးသၢတဖၣ်လၢပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်မၤဝဲဝဲအစးထီၣ်မၤလိတဆံတတၢ်တုၤတဆံသၢတၢ်အကတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ။

ဘၣ်မနုၤအယိယဖိကဘၣ်ပညိၣ်ဒီးမၤလိတဆံ NCEA လဲၣ်?

NCEA မ့ၢ်ဝဲလၢပုၤကိၣ်ဖိခဲလၢအဂီၢ်လိတနီၤကလဲၣ်ဆူဖျၢၣ်စိမိၤ, တနီၤကမၤလိသ့အသးလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, တနီၤတၢ်ကမိၣ်မၤလိအသးအါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်လၢစုၤလၢခိၣ်ဒီးမၤန့ၢ်တၢ်မၤတဘျီယိဖဲအပးထီၣ်ကိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်အံၣ်မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢနဖိကယုထၢ NCEA အလံာ်လၢအဘၣ်လိာ်ဖိးမံလိာ်အသးဒီးအတၢ်လုၢ်အိၣ်အသးသမူအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအတၢ်အိၣ်မူခါဆူညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ယဖိမၤန့ၢ် NCEA သ့ၣ်လၢကျဲၣ်လဲၣ်?

လၢအပူၤကွံာ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်ဆ့ၣ်နီၤဒီးစးတၢ်ဒီးစးတခါလၢသၢန့ၣ်ရဲၣ်အဆၢကတီၢ်ပူၤလၢတၢ်ယုထံမၤကွၢ်အိၣ်ဘၣ်ပးဒီးအမၤလိန့ၢ်တၢ်လၢလံာ်တဘျီအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ။

ဘၣ်ပးဒီး NCEA န့ၣ်ထံကီၢ်အတၢ်ဒီးစးမ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဒီးဒၣ်တၢ်အဖၢမုၢ် (ကိၣ်ချၢအတၢ်ဒီးစးမၤကွၢ်) ဖဲန့ၣ်ကတၢ်အဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဆ့ၣ်နဖိကဘၣ်တၢ်ဒီးစးကွၢ်အိၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်အိၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီလၢန့ၣ်ဝဲန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ။ ဘၣ်တၢ်ကိးအိၣ်လၢတၢ်ပူၤအတၢ်မၤကွၢ်မ့ၢ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖဲကိၣ် “ပူၤ” အယိန့ၣ်လီၤ။

ဘၣ်ပးဒီး NCEA န့ၣ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤအိၣ်ဆူ Standards (အပတီၢ်တဖၣ်- တၢ်ပျဲထီၣ်ဟံထီၣ်အပတီၢ်ဒီးတၢ်လိတံာ်လိဆဲးအပတီၢ်) လီၤ။ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢအံၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ်ကြးသ့ၣ်ညါဝဲဒီးမၤန့ၢ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ။

Standard အပတီၢ်တခါစုၣ်စုၣ်န့ၣ်ကၢကီၢ်ဝဲ Credits (ခရဲးဒီး) န့ၣ်လီၤ။ Credits တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဂံၢ်အိၣ်ဆူန့ၣ်ကတၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။ Level 1 တၢ်အပတီၢ်တၢ်လံာ်တဘျီစံးတၢ်ကတိၤအဲကလံးန့ၣ်ကမ့ၢ် Standard အပတီၢ်လွၢ်ဒီးတဆံအဘၣ်စၢန့ၣ်လီၤ။ ကၢကီၢ် Credits ခံဆံမ့ၢ်တမ့ၢ်ခံဆံအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ။

လၢတၢ်ဒီးစးလံာ်အဲကလံးဒီးဘၣ်ညါလၢသၢန့ၣ်ရဲၣ်အတီၢ်ပူၤအလီၢ်န့ၣ်တၢ်မၤလိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတခါန့ၣ်ကဟံယုာ်ဒီး Standard အပတီၢ်ဘၣ်ပးတၢ်ကွဲးလံာ်ကွဲးလံာ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သိတဖၣ် (စံးတၢ်ကလိ

တၢ်ကွဲးလံာ်ဘၣ်ဃးတၢ်ပတံထီၣ်တၢ်မၤ)ဒီး Standardအပတီၢ်အဂၤတခါဘၣ်ဃးဒီးတၢ်စံးတၢ်ကတိၤန့ၣ်လီၤ။ Standardsဒ်အံၤတနီၤန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဒီးစးအီၤဖဲန့ၣ်ကတၢ်ဒီးတနီၤန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ဒီးစးမၤကွၢ်အီၤတဘျီဘၣ်တဘျီလၢန့ၣ်အကတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ။

ပုၤကွီဖိတဖၣ်ဟ်ဖျိၣ်အါထီၣ်အCreditsလၢန့ၣ်အကတီၢ်ပူၤမ့တမ့ၢ်အါန့ၣ်တန့ၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ။ တုၤမ့ၢ်အမၤန့ၣ်Creditsလံာ်ဒီးအတၢ်ကျၢၤန့ၣ်အီၤလီၤစီၤလီၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ။ ပုၤကွီဖိတဖၣ်သမံသမိးကွၢ်ကွၢ်အCreditsလၢအမၤန့ၣ်တၢ်လံာ်ဝဲအမၤလိတၢ်အဖၤမ့ၢ်သ့ဝဲလီၤ။

တၢ်မနုၤလိၣ်ဝဲလၢNCEA အဂီၢ်လဲၣ်?

လၢNCEAအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါလၢ Level တီၤအပတီၢ်စုၣ်စုၣ်အဂီၢ်ပုၤကွီဖိတဖၣ်ကဘၣ်မၤန့ၣ်ဝဲCreditsဃိးဆံန့ၣ်လီၤ။ တၢ်အံၤကဘၣ်ဟ်ယုာ်ဝဲဒီးတၢ်ဖးလံာ်ဖးလဲၣ်,တၢ်ကွဲးလံာ်ကွဲးလဲၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒူးStandardsအပတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။

<p>Level 1 (တီၤအပတီၢ်တ)</p>	<p>CreditsဃိးဆံဖဲLevel1 တီၤအပတီၢ်တမ့တမ့ၢ်ဆူအဖီခိၣ်ဟ်ယုာ်ဒီး Creditsတဆံလၢလံာ်လဲၣ်ဒီးCreditsတဆံလၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒူး</p>
<p>Level 2 (တီၤအပတီၢ်ခံ)</p>	<p>Creditsဃိးဆံအစုၤကတၢ်ယုဆံဖဲ Level2တီၤအပတီၢ်ခံမ့တမ့ၢ်ဆူအဖီခိၣ်ဟ်ယုာ် CreditsခံဆံလၢLevelတီၤအပတီၢ်တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤကဘၣ်ဘၣ်လိာ်ဖိးမံစ့ၢ်ကိးအသးဒီး Level1တီၤအပတီၢ်တလံာ်လဲၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒူးအတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။</p>
<p>Level 3 (တီၤအပတီၢ်သ)</p>	<p>Creditsဃိးဆံအစုၤကတၢ်ယုဆံလၢ Level3တီၤအပတီၢ်သမ့တမ့ၢ်ဆူအဖီခိၣ်ဟ်ယုာ်ဒီးCreditsခံဆံဖဲ Level2တီၤအပတီၢ်ခံမ့တမ့ၢ်ဆူအဖီခိၣ်</p>

တၢ်န့ၣ်ပၢ်န့ၣ်ဖိအတၢ်ဒီးစးအစၢ

ဖဲန့ၣ်ဖိမၤန့ၣ်အတၢ်ဒီးစးအစၢန့ၣ်နကသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢအမၤန့ၣ် Creditsဆံးအါလဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ။ ဘၣ်ဆၣ်န့ၣ်ဖိအတၢ်ဒီးစးအစၢကတဲဘၣ်န့ၣ်အါန့ၣ်“ အဖျိထီၣ်NCEA Level1တီၤအပတီၢ်တ”န့ၣ်လီၤ။ န့ၣ်ဖိအတၢ်ဒီးစးအစၢန့ၣ်ကဒူးနဲၣ်န့ၣ်လၢအတၢ်ဒီးစး Standardအပတီၢ်တခါစုၣ်စုၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢအကပၤလၢအမ့ၢ်လံာ်မဲာ်ဖျါၣ်N, A, M, Eန့ၣ်လီၤ။ မ့ၢ်ဝဲန့ၣ်Not Achieved(တဖျိဘၣ်), Achieved(ဖျိ), Merit(ဂ့ၤဖးဒိၣ်), ဒီးExcellence(ဖျိးစိ)န့ၣ်လီၤ။ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကတဲဘၣ်န့ၣ်လၢပုၤကွီဖိမၤတၢ်ဂ့ၤထဲလဲၣ်လၢ Standardအပတီၢ်အပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ။

ပညိဉ်တၢ်ထီထီ

သ့ဉ်နီဉ်လၢ Creditယိးဆံမ့ၢ်တၢ်အစ့ကတၢ်လီၤ။ ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီဉ်နဖိအခံလၢကပညိဉ်တၢ်ထီန့ၢ်ဒီးCreditယိးဆံတက့ၢ်။ အဝဲသ့ဉ်မ့ၢ်မၤန့ၢ်Creditယိးဆံအစ့ကတၢ်လၢ Meritဂုၤဖးဒိဉ်မ့တမ့ၢ် Excellenceဖျိးစိဒီးလၢအလံာ်အုဉ်သးအပူၤကမၤ န့ၢ်ဝဲMeritဂုၤဖးဒိဉ်မ့တမ့ၢ် Excellenceဖျိးစိန့ၢ်လီၤ။ တၢ်အံၤဘဉ်တၢ်ကိးအီၤလၢ Certificate of Endorsement (စၢ်ထံာ်ဖိကးအိဉ်ဒီးခဲန့ၢ်ထံာ်— လံာ်အုဉ်သးလၢအလၢပုၤဝဲဒီးတၢ်အုဉ်ကီၤ)န့ၢ်လီၤ။ တၢ်န့ၣ်ကကဲထီဉ်တၢ်မၤစၢၤဝဲအဝဲသ့ဉ်ဖးန့ၣ်ဖျါထီဉ်အတၢ်ဒီးစးအစၢဆူပုၤဂၤဝဲအဟးထီဉ်ကွီအဆၢကတီၢ်လၢကမၤ န့ၢ်တၢ်မၤမ့တမ့ၢ်လၢကန့ၢ်လီၤဘဉ်ဝဲဆူဖျိးစိမိးဒီးတၢ်လုာ်အိဉ်သးသမူအတၢ်မၤလိအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ။

အဝဲသ့ဉ်တြးယုထၢအတၢ်မၤလိအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလၢကျဲၤလဲဉ် ?

တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အရူဒိဉ်တခါလၢကဘဉ်စးထီဉ်ရဲဉ်ကျဲၤဒီးဆိကမိဉ်ဆိပာ်စၢၤအီၤဝဲခွံတီးဒီးအတီၤတဆံအဆၢကတီၢ်လၢ အဘဉ်ယးဒီးတၢ်ကယုထၢတၢ်မၤလိအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလၢအဘဉ်လိာ်အသးဒီးNCEAအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ။ နဖိမ့ၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်လုာ်အိဉ်လီၤအသးသမူအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆိလၢအတၢ်ဆိကမိဉ်အပူၤဒီးတၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ်အကါ ဒိဉ်တခါလၢအဝဲသ့ဉ်ကယုသ့ဉ်ညါန့ၢ်ဝဲလၢတၢ်လုာ်အိဉ်သးသမူအပူၤဟ့ၣ်ကုဉ်တၢ်တဖၣ်ကွီခိဉ်မ့တမ့ၢ်ကွီသရဲဉ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ဉ်တြးဟံန့ၢ်တၢ်မၤလိအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤဝဲလဲဉ်တခါလဲဉ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ။

လၢကမၤန့ၢ်တၢ်န့ၢ်လီၤဘဉ်ဆူဖျိးစိမိးအဂီၢ်န့ၢ်ကဘဉ်မၤန့ၢ်မနုၤလဲဉ် ?

လၢတၢ်ကမၤန့ၢ်တၢ်န့ၢ်လီၤဘဉ်ဆူဖျိးစိမိးအဂီၢ်ပုၤကွီဖိတဖၣ်ကဘဉ်မၤန့ၢ်ဝဲNCEA Level3အတီၤအပတီၢ်သးဒီး လံာ်သဘ့ဉ်လၢအဘဉ်တၢ်အါဉ်လီၤတူၢ်လိာ်အီၤန့ၢ်ကဘဉ်န့ၢ်ဝဲCreditsတဆံလွံၢ်စုာ်စုာ်န့ၢ်လီၤ။ ကဘဉ်ဖိးမံလိာ် စ့ၢ်ကိးအသးဒီးလံာ်လဲာ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒူးအတၢ်လိာ်ဘဉ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ။ တၢ်ပာ်ပနီဉ်လၢတၢ်န့ၢ်လီၤဘဉ်ဆူဖျိးစိမိးအဂီၢ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လိဉ်လၢအစ့ကတၢ်တခါလၢတၢ်ကထီဉ်ဘဉ်ဖျိးစိမိးလၢ နယုစံလဲာ်န့ၢ်အပူၤလီၤ။ အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်ဖျိးစိမိးဒီးတၢ်မၤလိလၢအပတီၢ်ထီထီဉ်အဂၤတဖၣ်န့ၢ်မၤအါထီဉ်ဝဲအတၢ် လိဉ်ဘဉ်အပတီၢ်တဖၣ်လီၤဆိဒၣ်တၢ်လၢတၢ်ကန့ၢ်ဘဉ်ဆူတၢ်မၤလိလၢအဘဉ်တၢ်ပာ်ပနီဉ်အီၤလီၤဆိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ။

တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်ကွဲးနီၢ်ကွဲးယါလၢအစၢတဖၣ်ယဖိပညိဉ်ဝဲလၢကွီသ့ဒဲလဲဉ် ?

နဖိအကွီကဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢကီၢ်အတၢ်ပာ်ပနီဉ်အလံာ်အုဉ်သးဒ်အမ့ၢ်NCEAသ့ဝဲသ့ဉ်သ့ဉ်လီၤ။ တၢ်န့ၣ်တဖၣ်ကပာ်ပနီဉ်ဝဲBusiness Administration(တၢ်ကုဉ်လဲဉ်မၤကၤ), Computing (ဒီၢ်ဖျါထီဉ်), Hospitality (Food and Beverage Service) (တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲပုၤတမ့ၢ်,တၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်ကျဲထံအတၢ်ဖိး တၢ်မၤ), Mechanical Engineering Technology (ခဲဖိကဟ့ၣ်အုဉ်ကွဲးနီၢ်ယါအတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်), Tourism and Travel (တၢ်ဆုဉ်ထံဆုဉ်ကီၢ်တၢ်ဟးထီဉ်က့ၢ်လီၤ)ဒီးNCEL (New Zealand Certificate in English Learning) (အဲၢ်နဲးအဲၢ်လဲာ်-နယုစံလဲာ်န့ၢ်အလံာ်အုဉ်သးလၢအဘဉ်ယးဒီးအဲၢ်ကလံးကျိဉ်အတၢ်မၤလိ) တဖၣ်န့ၢ်လီၤ။ သံကွၢ်သံဒီးန့ၣ်လၢအဘဉ်ယးဒီးထံကီၢ်အတၢ်ပာ်ပနီဉ်အလံာ်အုဉ်သးလၢတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢဟီဉ်ကဝီၤ ပူၤဒီးနဖိသးအိဉ်မၤလိဝဲတဖၣ်န့ၢ်တက့ၢ်။

Credits လာတံးဖဲတံးမတနီအပူတံးကကံအါထီၣ်အါသ့ၣ်သ့ၣ်ဒိၣ်န့ၣ်တံးကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတံးသ့တံးဘၣ်တခါဇါ
ဒီး Credits ခဲလၢန့ၣ်တံးကံးဖဲန့ၣ်အါဆူ NCEA အပူလီ။ တံးကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတံးသ့တံးဘၣ်တနီန့ၣ်ဘၣ်တံးမလံး
အါဖဲကွဲးသ့ၣ်ဒီးအကတနီန့ၣ်န့ၣ်ဖဲကစးထီၣ်မာဲလၢကွဲးဒီးမလံးကွဲးလၢအတံးမအပူမ့တမ့ၣ်ဖဲအယုမလီတံးမလီ
လၢအပတံးထီၣ်ဒီးထီၣ်ဘးအဆၢကတံးန့ၣ်လီ။

တံးဟ့ၣ်က့ၣ်လၢမိၢ်ပံးတဖၣ်အဂီၢ်

- သံကွဲးန့ၣ်ဖဲမ့ၣ်လၢ NCEA အဂ့ၢ်ဒဲးလဲၣ်တက့ၢ်။ ကွဲးဖဲအါဒဲးတက့ၢ်န့ၣ်ပံးတံးအံးဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လီ။
- ဟ့ၣ်ထီၣ်တံးမစၢ(အဒိတံးဆၢကတံး,တံးလီၢ်,တံးမလီလံၣ်လၢဟံၣ်)လၢကမစၢန့ၣ်ဖဲမ့ၣ်အတံးမလီတက့ၢ်။
သ့ၣ်နီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်တံးဒီးဖဲမကွဲးအါလၢဒီးန့ၣ်ညါအတံးပူတမ့ၣ်ထဲလၢန့ၣ်ကတံးတံးဒီးဖဲဒီးတက့ၢ်။
- ဖဲနမစၢန့ၣ်ဖဲမ့ၣ်လၢကယုထၢတံးမလီန့ၣ်ဟ့ၣ်ကံးဟ့ၣ်ဘါအါလၢကယုထၢလဲၣ်လဲၣ်ဖဲ Level1 တံးအပတံးတၢ
အဆၢကတံးန့ၣ်တက့ၢ်။ သန့ၣ်က့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်စးထီၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢဘၣ်ယးဒီးအတံးမုၢ်လၢကွဲးဖိဆူခါဆူ
ညါအဂီၢ်မ့တမ့ၣ်တံးလုၢ်အိၣ်လီၤသးသမူအတံးဖဲတံးမတခါခါဖဲ Level2 တံးအပတံးခံးဒီး Level3 တံးအပတံး
သၢအဆၢကတံးန့ၣ်တက့ၢ်။
- ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဖဲမ့ၣ်အခံလၢကပညိၣ်တံးထီထီလၢအပတံးအဂီၢ်- Merit ဂ့ၢ်ဒီးဒီး Excellence ဖျိးစိ
တက့ၢ်။ တံးအံးကမဂ့ၢ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတံးလုၢ်အိၣ်လီၤသးသမူအတံးမုၢ်လၢကွဲးဖိအကျဲမ့တမ့ၣ်ကမဂ့ၢ်ထီၣ်
အတံးခွဲးတံးယၢ်လၢကမန့ၢ်တံးန့ၣ်လီၤဘၣ်ဆူတံးယုထၢတံးမလီလၢအပတံးထီၣ်ဒီးထီၣ်ဘးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီ။
- န့ၣ်ဖဲမ့ၣ်မ့အိၣ်ဒီးတံးဆိကမိၣ်လၢတံးလုၢ်အိၣ်လီၤအသးသမူအတံးမ့တမ့ၣ်တံးမလီလၢအပတံးထီၣ်ဒီးထီၣ်
ဘးတခါခါဒီးသမံသမိးကွဲး Level2 တံးအပတံးခံးဒီး Level3 တံးအပတံးသၢလၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကလိၣ်ဘၣ်
ဝဲလၢကန့ၣ်လီၤဘၣ်ဆူအဝဲသ့ၣ်သးအိၣ်မလီဝဲတဖၣ်အတံးမုၢ်လၢကွဲးဖိဖျိးစိမိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်။
- သံကွဲးန့ၣ်ဖဲမ့ၣ်အကွဲးမ့တမ့ၣ်အသရၣ်တဖၣ်လၢကဟံးစုန့ၣ်ကျဲအါလၢကဘၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဒဲးလဲၣ်ဒဲးလဲၣ်
အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်။ ကွဲးအါဒဲးတံးတက့ၢ်အိၣ်ဒီးတံးကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဒီးတံးဂ့ၢ်တံးကျိလၢအကဲထီၣ်တံးမစၢလၢမိၢ်
ပံးတဖၣ်အဂီၢ်လီ။
- ကွဲး NCEA အတံးဂ့ၢ်တံးကျိလၢ NZQA အသန့ဖဲ www.nzqa.govt.nz/ncea န့ၣ်တက့ၢ်။